

Bevaringsforeningen for Nysted kommune.

Foreningen er stiftet ved en stiftende generalforsamling den 1. Marts 1977 på Nysted Hotel.
Den første bestyrelse så således ud:

Aage Pøder (fmd) Ernst Larsen, Bruno From Jensen, Orla Johansen og Victor Rasmussen.

Forhistorie: TV's tunge kabler og rådhusbalkonen var den egentlige baggrund for, at Bevaringsforeningen for Nysted kommune blev startet.

Der var lavet en udsendelse fra rådhuset, og tunge kabler var ført op over balkonen. Da de skulle fjernes, blev noget af balustraden revet ned. Følgen var en livlig debat om balkonens skæbne.

Nogle ville have den væk, mens andre ønskede den bevaret – det var i 1968.

Efter kommunesammenlægningen et par år senere kom der gang i bevaringstanken og foregangsmændene var doktor Anthonsen, Ellen Yde og Aage Pøder. I 1973 blev bevaringsplanen lavet. Den omfattede en lang række ejendomme i byen, samtidig arbejdedes der i en gruppe på bevaring, alt dette i de 4 år der var gået efter rumlen om rådhusbalkonen.

Ovenstående var Aage Pøders udtalelser i forbindelse med foreningens 25 års- jubilæum og Pøder sluttede med følgende udtalelse:

”Vi har alle en pligt til at bevare fortiden for nutiden og eftertiden” og dette ønske er stadigvæk aktuelt her 25 år efter!

Foreningen har i alle årene ført en form for protokol m.v. men disse er i en tidl. Formands periode blevet tilintetgjort og undertegnede har derfor prøvet at samle lidt historie om foreningens virke gennem de nu 40 år der er gået siden stiftelsen af foreningen.

Jeg er stoppet ved den nuværende formands tiltrædelse.

1977: 1. Marts blev foreningen stiftet ved en stiftende generalforsamling på Nysted Hotel . Kort efter generalforsamlingen blev der ansøgt Nysted kommune om tilskud til Foreningens virke og der blev givet tilsagn fra kommunen om krone til krone tilskud, d.v.s. at det bebøl som foreningen samlede ind så gav kommunen et tilsvarende beløb. Disse beløb blev indsat i en oprettet fond der kunne give tilskud til vindues- og dørudskiftninger m.v..

1978: Der blev afholdt byvandring med Aage Pøder og Bjørn Ohl og hvor gode eksempler på bygningsrenovering blev fremvist.
Der blev udført et stor arbejde om at fortælle hvorledes vinduer og døre skulle Udføres bevaringsmæssigt korrekt.
Der blev givet div. Tilskud til udskiftning af vinduer, døre m.v. i byen hvis de blev udført korrekt.

1979: I dette år starter en ”krig” om bevaring idet mange af de næringsdrivende ønskede store udstillingsvinduer som i storbyens supermarkeder og hvor vi kæmpede en brav kamp for at få dem til at forstå at de vinduer som huset var født med skabte mere nysgerrighed omkring udbud fra forretningerne.
Ligeledes blev der kæmpet om hvorledes evt. markiser skulle se ud idet her var der også et ønske om guldglimrende markiser i stedet for de mere enkle hvide markiser.

Disse kampe varede i flere år og generalforsamlingerne var en kamp mod Handelsstanden idet de prøvede på at kuppe deres medlemmer ind i foreningsbestyrelse.

I 79 fik foreningen den første ”store” donation fra det Raben Levetzauske Fond med et tilskud på 8.000,- kr. og med kommunens tilsagn blev det et pænt beløb

Der kunne lægges i fonden

Første gang blev uddelt en bevaringspris der bestod af en lille plakette samt et billede udført af en lokal kunstner, dette blev tildelt fru Elly Berg der ejede Gl. Torv 5 og 7 samt en ejendom på Strandhus Alleen i Vantore.

- 1980: Bruno indtræder i et nyt bevaringsnævn oprettet af Nysted kommune og hvor sager i bevaringsområdet blev drøftet før en evt. byggetilladelse.
Foreningen starter en oplagsplads med genbrugsmaterialer og i særdeleshed et lager med genbrugstegl. Genbrugslageret var til brug ved renoveringer i byområdet.
- 1981: Der blev arrangeret en tur til Helsingør og hvor repr. fra kommune og handelsstand samt vor forening deltog og hvor man fik en drøftelse med folk fra Teknisk forvaltning i Helsingør.
Der blev afholdt et stort møde om Nysted registranten og hvor Sys Hartmann fra Fredningsstyrelsen fortalte om bogen. (bogen var ikke udkommet endnu)
- 1982: Arbejdet med Nysted registranten pågår og forventes klar til november d.å.
Bogen udkommer ved en fin besøgt reception på Nysted Rådhus
Bevaringsnævnte blev nedlagt af Nysted Byråd mod foreningens vilje.
Foreningen startede et lille blad der fortalte om nyheder og god råd til renoveringer.
Udarbejdelse af Vester Ulslev registranten blev startet og udført et fint lille værk
Om husene i Vester Ulslev og meningen var det skulle gå videre til andre små Landsbyer i Nysted kommune. Dette er dog aldrig gjort.
Regionalradioen kom til Nysted og omtalte genbrugslageret som har dannet skole for øvrige bevaringsforeninger på Lolland-Falster og Sydsjælland.
- 1983: Der blev undersøgt muligheden for at overtage den lille hjørneejendom ved Adelgade/Jernbanegade, dette førte ikke til nogen overtagelse.
Det blev undersøgt om arbejdet med Vester Ulslev registranten kunne udvides med Øllebølle, dette blev ikke gennemført.
Foreningen modtaget 10.000,- kr. i tilskud fra kommunen.
Der arbejdes med en tur til Fåborg sammen med de øvrige bevaringsforeninger
I forbindelse med SDS jubilæum tildeles foreningen 10.000,- kr.
Miljøstyrelsen yder tilskud til Vester Ulslev registranten på 45.000,- ligeledes SDS og Nysted kommune.
- 1984: Formanden Aage Poder træder tilbage og Bruno Schmidt bliver ny formand
Fonden er nu på 150.000,- kr.
Vester Ulslev registranten udgives.
Der afholdes møde mellem kommunen og foreningen hvor bevaringsarbejdet bliver drøftet.

- 1985: Nysted kommune sælger Bønnelyches Pakhus for 1 krone til Bevaringsforeningen, sammen med dette følger der 300.000,- kr. til restaurering af pakhuset
- 1986: Der ansættes 2 instruktører én murer og én tømrer til at følge med i arbejdet på pakhuset idet dette er startet som et ungdomsprojekt for unge arbejdsløse. Dette projekt var meget interessant idet da det først kom i gang var der flere af de unge der gik meget op i dette arbejde. Spær, bjælkelag, murværk, skodder og nyt tegltag blev udført, ligesom to store trækviste på taget blev fjernet. Miljøstyrelsen fulgte med i projektet.
- 1987: Bruno Schmidt Sørensen går af som formand og Bruno From Jensen bliver ny formand. Medlemstallet er på ca. 80 medlemmer.
- 1988: Ingen nævneværdige tiltag. Generalforsamling og tilskudssager.
- 1989: Der arbejdes med en papir bienale og denne afholdes i pakhuset i maj. Kommunen får en forsølvet eenkrone for pakhuset i forbindelse med åbningen Af papirbienalen. Det var også i de år der blev afholdt juleudstilling i pakhuset med deltagelse af lokale kunsthåndværkere.
- 1990: Der arbejdes hårdt på at finde anvendelse af pakhuset. Der blev afholdt maleriudstillinger, der var kunstnere der opholdt sig og Arbejdede i pakhuset.
- 1991: 30. Nov. 91 fik Nysted besøg af Peter Olesen hvor han først gik en tur gennem Nysted for derefter om aftenen ved et stort anlagt møde fortalte hvad der var godt og hvad der var skidt i Nysted.
- 1992: Bevaringsforeningen var initiativtager, sammen med Nysted kommune til at starte en forening der skulle redde Aarestrups hus fra at blive omdannet til andelsboliger. Sidste år blev der givet 15.000,- kr. i tilskud til renoveringer.
- 1993: Man starter undersøgelserne til det nye kommune atlas og hvor mere end 3200 bygninger blev gennemgået. Bruno From Jensen var med i styregruppen for foreningen.
- 1994: Ved generalforsamlingen blev det oplyst at foreningen bliver brugt flittigt m.h.t gode råd og tilskud. Foreningen deltog i en fritidsudstilling i Kettinge Hallen.
- 1995: Blev uforvaret indblandet i en byggesag i Nakskov hvor der var udført en forkert renovering af en bygning og hvor vor foreningen blev taget til indtægt for denne renovering. Vi måtte modsvare dette i de lokale aviser.

- 1996:
- 1997: Her startede en sag om ophængning af kulørte flag ned gennem Adelgade, den såkaldte "tørresnorsag" idet bevaringsforeningen mente ikke at man skulle hænge flag til tørre, men sørge for at de der kom gennem Nysted skulle have blikket rettet i gadeplan og derved se hvad der blev udstillet i vinduerne.
- 1998:
- 1999: Elsebeth Nicolaisen blev formand
- 2000: Regionalt møde blev afholdt i Nysted med de øvrige foreninger på Lolland-Falster og Sydsjælland
En fredningssag på vandtårnet og det gl. posthus- og jernbanestation blev rejst.
Vandtårnet blev fredet.
- 2001: Nyt liv i gl. huse, et landsdækkende projekt blev også taget op i Nysted.
Deltog i bygningskulturens dag med byvandring.
25-års jubilæum næste år blev drøftet og forskellige tiltag blev gjort, bl.a. blev der søgt om en hus i Nysted der kunne renoveres med tilskud fra foreningen ligesom TV var indblandet
- 2002: 25 års jubilæum med reception, hvor der kom mange gratulanter med beløb til fonden.
Renoveringsprojekt på Gl. Torv 25 blev startet med hjælp af unge fra I&H skolen i Nykøbing F., arkitekt Jan Dyhrholm m.fl.
Renovering stod færdig i nov. D.å.
Stiig Weye malede en jubilæumsplakat der gik i trykken og blev solgt.
- 2003: Deltog i bygningskulturens dag med en sejltur i noret og til vindmøllerne på Rødsand.
Der blev arbejdet med etablering af en billedskole i pakhuset, dette førte dog ikke til noget.
- 2004: 4. Oktober var der gensyn med Peter Olesen og mødet var velbesøgt med ca. 100 deltagere.
En sag om en vejrhanne sat op på taget af en ejendom på Gl. Torv bragte sindene i kog. Bogstaverne med nord, syd, øst og vest var udført i tyske bogstaver.
Det var stemning for at vejrhanen skulle nedtages men et kompromis blev at bogstaverne blev ændret til dansk og hanen sidder den dag i dag på taget!
Bruno From Jensen blev igen formand for foreningen.
- 2005: Der blev arbejdet med en ny centerplan for Nysted.
- 2006: I arbejdet med at opføre et nyt menighedshus, der skabte megen debat i lokalbefolkningen, blev muligheden for at indrette pakhuset til et komb. Kulturhus samt menighedshus undersøgt, men som alle ved blev der truffet en anden beslutning af det daværende menighedsråd.
Arkitekt Søren Vadstrup kom til Nysted for at fortælle om bygningsrenovering.

2007: Der blev afholdt landsmøde i foreningen for Bygnings- og Landskabskultur med deltagere fra hele lande, vor forening stod for dette arr. Som blev afholdt på Sam's Hotel i Nyk. F. (SID centret) Der var modtagelse på Nyk. F. Rådhus som skabte debat hvorfor det ikke blev afholdt på Nysted Gl. Rådhus, men dette var et krav fra Byrådet i Nyk. F. Mødet blev afholdt 12. Og 13. Maj.
Netto's tomme bygning blev drøftet om der var muligheder for en anvendelse.
Der blev bevilget EU-midler til en revision af Huse i Nysted
En kunstudstilling i Pakhuset skabte også debat da den ikke nåede at åbne før en den blev lukket igen af forskellige grunde.

2008: Det blev undersøgt om vores forening og Kulturmindeforeningen i Nyk. F. Kunne sammenlægges, dette blev dog opgivet igen da de to foreninger er meget forskellige. Vandtårnet og dets dårlige stand var genstand for megen snak og der var søgt om nedrivning da der var opført et nyt.
Dette førte jo til at der blev startet en ny forening der skulle føre vandtårnet frem til udstillingsbygning.
Den nye registrant udkom i december mdr. Og efterfølgende var der megen snak om værdien i denne da den var behæftet med fejl.

2009: Drøftelserne omkring den nye bog Huse i Nysted forsatte om den skulle helt omtrykkes, men resultatet blev af det blev lavet et tillæg hvo div. Rettelse kom med. Fiskergadde 9 blev revet ned uden tilladelse idet der alene var givet tilladelse til renovering, resultatet blev at der blev opført et nyt hus med bindingsværk, men ikke et resultat som man kan være glad for.

2010: Karl Karup bliver formand.

Hermed vil jeg slutte min gennemgang af historien som er en grov gennemgang af vor 40 årige historie.

Nysted i februar 2017.

Bruno From Jensen